

ELFOGADOTT SZÖVEGEK

P8_TA(2016)0218

A krími tatárok

Az Európai Parlament 2016. május 12-i állásfoglalása a krími tatárokról (2016/2692(RSP))

Az Európai Parlament,

- tekintettel a keleti partnerségről, Ukrajnáról és az Oroszországi Föderációról szóló korábbi állásfoglalásaira,
- tekintettel a krími emberi jogi helyzetet értékelő, az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet (EBESZ) Demokratikus Intézmények és Emberi Jogok Hivatala (ODIHR) és az EBESZ nemzeti kisebbségi főbiztosa által vezetett küldöttség jelentéseire,
- tekintettel az emberi jogok európai egyezményére, a Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmányára, a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányára és az ENSZ őslakos népek jogairól szóló nyilatkozatára (UNDRIP),
- tekintettel az Európai Tanács 2014. március 21-i, június 27-i és július 16-i határozataira, amelyek Krím jogellenes annektálását követően szankciókat vezetnek be az Oroszországi Föderációval szemben,
- tekintettel az ENSZ-közgyűlés 2014. március 27-i, 68/262. számú, Ukrajna területi integritásáról szóló határozatára,
- tekintettel a Freedom House „Szabadság a világban” című 2016. évi jelentésére, amely a politikai és polgári szabadságjogok helyzetét a jogellenesen annektált Krímben „nem szabad” minősítéssel jellemzi,
- tekintettel az ún. Krími Legfelsőbb Bíróság 2016. április 26-i ítéletére, amely a krími tatárok medzsliszét szélsőséges szervezetnek nyilvánította és megtiltotta tevékenységét a Krím félszigeten,
- tekintettel a Bizottság alelnöke/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője szóvivőjének 2016. április 14-i nyilatkozatára a krími tatárok medzsliszé

tevékenységének felfüggesztéséről, valamint a Krími Legfelsőbb Bíróság 2016. április 26-i ítéletére a medzslisz tevékenységének betiltásáról,

- tekintettel az Európa Tanács emberi jogi biztosának 2016. április 26-i nyilatkozatára, amely a medzslisz betiltásának visszavonását sürgeti, valamint az Európa Tanács főtitkárának 2016. április 26-i nyilatkozatára arról, hogy a krími tatárok medzsliszének betiltása az egész krími tatár közösséget veszélyeztetheti,
 - tekintettel a 2014. szeptember 5-i minszki jegyzőkönyvre és a 12 pontból álló béketerv végrehajtásáról szóló 2014. szeptember 19-i minszki memorandumra,
 - tekintettel eljárási szabályzata 135. cikkének (5) bekezdésére és 123. cikkének (4) bekezdésére,
- A. mivel az Oroszországi Föderáció jogellenesen annektálta Krímet és Szevasztopolt, ezért megszállt állammá vált, amely megsértette a nemzetközi jogot, többek között az ENSZ Alapokmányát, a Helsinkii Záróokmányt, az 1994. évi budapesti megállapodást és az Oroszországi Föderáció és Ukrajna közötti 1997. évi barátsági, együttműködési és partnerségi megállapodást;
- B. mivel az Európai Unió és a nemzetközi közösség többször is hangot adott aggodalmának az emberi jogi helyzet miatt a megszállt területeken és mindazok módszeres üldöztetése miatt, akik nem ismerik el az új hatóságokat; mivel ezek az úgynevezett hatóságok célba vették a krími tatárok őshonos közösségét, akiknek többsége ellenzi a félsziget Oroszország általi elfoglalását és bojkottálta a 2014. március 16-i úgynevezett népszavazást; mivel a krími tatár intézményeket és szervezeteket egyre inkább „szélsőségesként” bélyegzik meg, a krími tatár közösség prominens tagjait pedig „terroristaként” letartóztatják vagy ennek kockázata fenyegeti őket; mivel a tatárok elleni visszaélések magukban foglalják az emberrablásokat, az erőszakos eltűnéseket, az erőszakot, a kínzást és a bírósági eljárás nélküli kivégzéseket, amelyek kivizsgálását és üldözését a de facto hatóságok elmulasztották, valamint a tulajdonjogok és a nyilvántartásba vétel körüli rendszerszintű jogi problémákat;
- C. mivel a krími tatár vezetőknek, köztük Mustafa Cemilevnek és Rafat Çubarovnak korábban tiltották, hogy belépjenek a Krím félszigetre, és jelenleg is csak letartóztatás fenyegetése mellett van erre lehetőségük, és így osztoznak a medzslisz számos más tagja, valamint krími tatár aktivisták és a lakóhelyüket elhagyni kényszerült emberek sorsában; mivel az ukrán kormány adatai szerint több mint 20 000 krími tatár kényszerült arra, hogy elhagyja megszállt Krím félszigetet és Ukrajna más részeire menjen;
- D. mivel a krími tatár nép vezetője, Mustafa Cemilev, aki korábban 15 évet töltött szovjet börtönökben, közzétette 14 krími tatár nevét, akik az ún. krími orosz hatóságok politikai foglyai; köztük van Ahtem Çiygoz, a medzslisz első alelnöke is, akit tárgyalásáig Szimferopolban tartanak fogva; felszólít arra, hogy fordítsanak különös figyelmet egészségi állapotára, és hangsúlyozza annak fontosságát, hogy tárgyalása nyilvános legyen és azt nyomon kövesse az Európa Tanács és más nemzetközi szervezetek;
- E. mivel az Oroszországi Föderáció korlátozza az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet (EBESZ), az ENSZ és az Európa Tanács bejutását Krímbe, nem is beszélve az emberi jogokkal foglalkozó nem kormányzati szervezetekről és a független

újságírókról; mivel a Krímbe való nehézkes bejutás nagyon megnehezíti az emberi jogok figyelemmel kísérését és az azokról való beszámolást;

- F. mivel a Krímben őshonos népnek számító teljes krími tatár népeiséget 1944-ben erőszakkal deportálták az egykori Szovjetunió más részeire, ahonnan 1989-ig nem térhettek vissza; mivel 2015. november 12-én az ukrán Verhovna Rada állásfoglalást fogadott el, amelyben elismerte, hogy a krími tatárok 1944-es deportálása népirtás volt, és május 18-át az emlékezés napjává nevezte ki;
 - G. mivel az ún. Krími Legfelsőbb Bíróság 2016. április 26-án az ún. krími legfőbb ügyész, Natalija Poklonszkaja kérésére szélsőségességgel, terrorizmussal, az emberi jogok megsértésével, jogellenes cselekményekkel és a szabotázsakciókkal vádolta meg a medzsliszt, amely 1991-es megalapítása óta a krími tatárok képviseleti szerve volt, és 1999 májusa óta teljes körű jogi státuszt élvezett;
 - H. mivel a medzsliszt szélsőséges szervezetnek nyilvánították, és felkerült az orosz igazságügyi minisztérium listájára, amelyen azon nem kormányzati szervezetek szerepelnek, amelyek tevékenységét fel kell függeszteni; mivel ennek megfelelően betiltották a medzslisz tevékenységét a Krímben és Oroszországban; mivel ez a tilalom a Krím félsziget 250 falusi és városi medzsliszének több mint 2500 tagjára is vonatkozhat;
 - I. mivel az ún. legfőbb ügyész és az ún. Krími Legfelsőbb Bíróság döntése szerves részét képezi az Oroszországi Föderáció által alkalmazott, e kisebbséget amiatt sújtó politikai elnyomásnak és megfélemlítésnek, mert az a félsziget két évvel ezelőtti jogellenes elcsatolása során lojális maradt az ukrán államhoz;
 - J. mivel egyértelműen megsértik a nemzetközi humanitárius jogot (többek között az 1907-es IV. Hágai Egyezményt, az 1949-es IV. Genfi Egyezményt és 1977-es I. kiegészítő jegyzőkönyvét), amelynek értelmében a megszálló hatalom nem indíthat civilek ellen eljárást a megszállást megelőzően elkövetett bűncselekmények miatt és a megszállt területeken a büntetőjognak hatályban kell maradnia;
1. határozottan elítéli, hogy az ún. Krími Legfelsőbb Bíróság betiltotta a krími tatárok medzsliszét, és követeli a döntés azonnali visszavonását; úgy véli, hogy ez az ítélet krími tatárok célzott és rendszerszintű üldözését jelenti, és hogy azt politikai indíttatásból hozták a tatár közösség legitim képviselőinek további megfélemlítése érdekében; hangsúlyozza e demokratikusan megválasztott, a krími tatárokat képviselő döntéshozatali szerv jelentőségét;
 2. rámutat, hogy a krími tatárok medzsliszének, a Krím őshonos népe legitim és elismert képviseleti szervének betiltása további táptalajt jelent a krími tatárok megbélyegzésének, hátrányos megkülönböztetésüknek és emberi jogaik és alapvető polgári szabadságjogaik megsértésének, továbbá kísérlet arra, hogy kiűzzék őket a történelmi anyaországukat jelentő Krím félszigetről; aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a medzslisz szélsőséges szervezetnek nyilvánítása újabb vádemelésekhez vezethet az Oroszországi Föderáció büntető törvénykönyvének rendelkezései szerint;
 3. emlékeztet, hogy a medzslisz betiltása azt jelenti, hogy tiltva lesz számára az ülésezés, véleményeinek a sajtóban való közzététele, nyilvános rendezvények tartása és bankszámlák használata; kéri az EU-t, hogy nyújtson pénzügyi támogatást a medzslisz

tevékenységei számára annak száműzetése idején; kéri, hogy fokozzák a Krím érdekében tevékenykedő emberi jogi szervezetek finanszírozását;

4. emlékeztet a Krím félsziget Oroszországi Föderáció általi 2014. február 20-án történt illegális annektálásának szomorú, második évfordulójára; emlékeztet arra, hogy határozottan elítéli ezt a nemzetközi jogot sértő cselekedetet; kifejezi szilárd elkötelezettségét a Krím illegális annektálásának elismerését megtagadó politika és az annak nyomán kiszabott szankciók mellett, és felhív annak megfontolására, hogy az uniós szankciók által megcélzott személyek listáját a medzslisz betiltásával kapcsolatban terjesszék ki; felszólítja a tagállamokat, hogy ezt a listát szigorúan alkalmazzák; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy egyes uniós tagállamok politikusai, köztük nemzeti parlamentjeik tagjai és az Európai Parlament képviselői a Krím félszigeten – az ukrán hatóságok beleegyezése nélkül megszervezett – látogatásokat tettek, és felszólítja a parlamenti képviselőket, hogy a jövőben tartózkodjanak az ilyen látogatásoktól;
5. ismét hangot ad teljes elkötelezettségének Ukrajna nemzetközileg elismert határain belüli szuverenitása, politikai függetlensége, egysége és területi integritása, valamint az európai integrációhoz vezető út követésére vonatkozó szabad és szuverén döntése mellett; felszólít minden felet, hogy haladéktalanul tegyenek lépéseket a megszállt Krím félszigetnek az ukrán jogrendszerbe való, politikai párbeszéd révén és a nemzetközi joggal teljes összhangban történő békés reintegrációjára; úgy véli, hogy a félsziget fölött gyakorolt ukrán ellenőrzés alapvető az Oroszországi Föderációval való együttműködésen alapuló kapcsolatok helyreállításához és a Krímhez kapcsolódó szankciók felfüggesztéséhez;
6. elítéli a véleménynyilvánítás, egyesülés és békés gyülekezés szabadságának szigorú korlátozását többek között a hagyományos megemlékezéseken, például a krími tatárok szovjet totalitárius sztálini rezsím általi deportálásának évfordulós eseményein és a krími tatárok kulturális rendezvényein;
7. elítéli, hogy a Krím félszigeten korlátozzák a média szabadságát, különös tekintettel a legnagyobb krími tatár televíziós csatorna, az ATR engedélyének visszavonására; kéri a csatorna, továbbá a gyermekeknek szóló Lale televíziós csatorna és a Mejdán rádióállomás újraindítását; úgy véli, hogy ezek a cselekmények a krími tatárokat kulturális és nyelvi identitásuk megőrzésének egy létfontosságú eszköztől fosztják meg; tudomásul veszi az új TV Millet televíziós csatorna alapítását, és felszólít, hogy biztosítsák annak teljes körű szerkesztői függetlenségét;
8. mély sajnálatát fejezi ki a véleménynyilvánítás szabadságának a szélsőséges ürgyén való rendszeres korlátozása és a közösségi médiának azon aktivisták azonosítása céljából történő megfigyelése miatt, akik nem ismerik el az új rendet és akik kritizálják a 2014. március 16-én megtartott „népszavazás” érvényességét; emlékeztet, hogy az ENSZ Közgyűlésének száz tagállama azonos álláspontra helyezkedett a 68/262. sz. határozat elfogadásával;
9. emlékeztet, hogy az őslakos krími tatárok történelmi igazságtalanságokat szenvedtek el, amelyek ahhoz vezettek, hogy tömegesen deportálták őket a szovjet hatóságok, továbbá megfosztották őket földjeiktől és erőforrásaiktól; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az úgynevezett hatóságok olyan diszkriminatív politikákat alkalmaznak, amelyek megakadályozzák ezen ingatlanok és erőforrások visszaszolgáltatását, vagy azokat a támogatás megvásárlásának eszközként használják fel;

10. sürgeti az Oroszországi Föderációt – amely a nemzetközi humanitárius jog értelmében mint megszálló állam a végső felelősséget viseli a Krím félszigeten –, hogy tartsa fenn a Krím félszigeten a jogrendet, védje meg a polgárokat az önkényes bírósági és közigazgatási intézkedésekkel és döntésekkel szemben, ezzel teljesítve az Európa Tanács tagjaként tett kötelezettségvállalásait, továbbá végezzen független nemzetközi vizsgálatokat a megszálló erők és az úgynevezett helyi hatóságok által elkövetett nemzetközi jogi vagy emberi jogi jogsértésekről; kéri az eltűnt személyek családjai kapcsolattartó csoportjának újbóli életre keltését;
11. felszólít arra, hogy biztosítsanak az érintett nemzetközi emberi jogi szervezetek számára állandó és akadálytalan bejutást a Krímbe azzal a céllal, hogy figyelemmel kísérjék az emberi jogok helyzetét;
12. üdvözlí az arra vonatkozó ukrán kezdeményezést, hogy a Krím feletti ukrán szuverenitás helyreállítása érdekében egy nemzetközi tárgyalási mechanizmust hozzanak létre a „Genf plusz” formátumban, amiben az EU-nak is közvetlenül részt kellene vennie; felszólítja az Oroszországi Föderációt, hogy kezdjen tárgyalásokat Ukrajnával és a többi féllel a Krímből való kivonulásról és a kereskedelmi és energiaügyi embargó, valamint a krími szükségállapot megszüntetéséről;
13. kéri a Krím történelmi és hagyományos multikulturális környezetének megőrzését és az ukrán, a tatár és más kisebbségi nyelvek és kultúrák maradéktalan tiszteletben tartását; elítéli a krími tatár jogi, kulturális és oktatási szervezetekre, köztük a krími tatár gyermekekkel foglalkozó szervezetekre jogi eszközökkel gyakorolt nyomást;
14. felszólítja az Oroszországi Föderációt, hogy vizsgálja ki a kínzás valamennyi esetét a Krím félszigeten jogellenesen őrizetbe vett foglyok tekintetében, ideértve Ahtem Çiygoz, a medzslisz első alelnöke, Mustafa Değirmenci és Ali Asanov esetét is, akiket az úgynevezett helyi hatóságok a Krímbe a megszállással szembeni békés tüntetésük miatt tartóztattak le, valamint hogy gondoskodjon Ukrajnába történő biztonságos visszatérésükről; ismét felszólít Oleg Szencov és Olekszandr Kolcsenko szabadon bocsátására; sürgeti az Oroszországi Föderációt, hogy vessen véget a másként gondolkodók és a polgári aktivisták politikai indíttatású üldözésének; elítéli az Oroszországi Föderációba történt elszállításukat és az orosz állampolgárság rájuk erőltetését; felszólítja az Oroszországi Föderációt, hogy szorosan működjön együtt az Európa Tanáccsal és az EBESZ-szel a fent említett esetekben;
15. felszólítja az Európai Külügyi Szolgálatot és a Tanácsot, hogy gyakoroljanak nagyobb nyomást az Oroszországi Föderációra, hogy tegye lehetővé nemzetközi szervezetek Krím félszigetre való bejutását abból a célból, hogy figyelemmel kövessék az emberi jogi helyzetet, tekintettel az alapvető szabadságok és az emberi jogok folyamatos súlyos megsértésére a félszigeten, továbbá hogy állandó nemzetközi megfigyelői és szerződéseken alapuló mechanizmusokat hozzanak létre; hangsúlyozza, hogy minden nemzetközi jelenlétnek jól koordinálnak, Ukrajnával egyeztetettnek és a főbb nemzetközi emberi jogi szervezetek által támogatottnak kell lennie;
16. ismételten kifejezésre juttatja mély aggodalmát a krími LGBTI-személyek helyzetével kapcsolatban, amely az orosz annektálás után jelentősen romlott;
17. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, a Tanácsnak, a Bizottságnak, a

tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, Ukrajna elnökének, kormányának és parlamentjének, az Európa Tanácsnak, az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezetnek, az Oroszországi Föderáció elnökének, kormányának és parlamentjének, valamint a krími tatárok medzsliszének.